

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci stěžovatele **V. N.**, zastoupeného JUDr. Janem Urbancem, advokátem se sídlem v Poděbradech, Alešova 407/II, za účasti **Ministerstva vnitra**, odboru azylové a migrační politiky, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 46 Az 107/2004 – 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 46 Az 107/2004 - 39, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že je třeba zamítnout žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 18. 10. 2004, č. j. OAM-11189/VL-10-P22-R2-2001, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst.1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně rozhodnuto tak, že se na něho nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Krajský soud nejprve dospěl k tomu, že v řízení nebyl prokázán žádný z důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, které se týkají pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněného strachu

z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Stěžovatel žádný z těchto důvodů uvedených v citovaných ustanovení zákona o azylu netvrdil. Žádost o udělení azylu odůvodnil obavou z nástupu vojenské základní služby, která pramenila z jeho zdravotního stavu způsobeného závažným onemocněním horního patra v dětství. Tento tvrzený důvod však nelze podřadit pod žádnou ze zákonných podmínek ustanovení § 12 zákona o azylu, jež jsou uvedeny jako skutečnosti odůvodňující udělení azylu. Stěžovatel nebyl s definitivní platností povolán k výkonu vojenské základní služby. Byl pouze na první zdravotní prohlídce, kde tvrdil, že v dětství onemocněl závažnou chorobou horního patra, a proto se měl znovu dostavit k posudkové komisi, která by v důsledku zničení zdravotní dokumentace znovu posoudila jeho zdravotní stav. Stěžovatel se však na tuto zdravotní prohlídku nedostavil a z obavy, že bude odveden a přidělen k protichemické jednotce, z vlasti odejel. Odmítání podrobit se zdravotní prohlídce jako nutnému předpokladu pro posouzení toho, zda je branec způsobilým k výkonu vojenské základní služby, i samotné odmítání nástupu této vojenské služby, je z hlediska azylových důvodů bez právního významu. Ostatně i v případě, že by stěžovatel byl uznán způsobilým k výkonu vojenské základní služby, mohl využít možnosti náhradní vojenské služby, která byla na Ukrajině uzákoněna již v roce 1991.

Krajský soud neshledal ani důvody pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu, protože stěžovatel není rodinným příslušníkem osoby, které by byl v České republice udělen azyl.

Krajský soud souhlasil se správním orgánem i v tom, že v řízení nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Správní orgán uvážil možnost udělení humanitárního azylu, na který není právní nárok, avšak důvody zvláštního zřetele hodné pro tento postup u stěžovatele neshledal. Krajský soud nemohl tuto úvahu přezkoumávat z toho důvodu, že mu takový přezkum nepřísluší. Krajský soud proto pouze posuzoval, zda správní orgán v tomto směru soustředil všechny podklady, které mu umožňovaly o této otázce správně rozhodnout a zda jeho závěr není s těmito podklady v logickém rozporu. Takové pochybení však shledáno nebylo, protože nebylo prokázáno, že by stěžovatel v současné době trpěl závažným onemocněním. Jelikož nebyl dosud stěžovatel ani odveden, jsou navíc jeho úvahy o možné šikaně po dobu výkonu vojenské základní služby zcela spekulativní.

Krajský soud neshledal pochybení správního orgánu ani pokud jde o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu, protože stěžovatel nenáležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Praze stěžovatel uplatnil důvody k podání tohoto mimořádného opravného prostředku, které jsou uvedeny v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel má za to, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho nemohl dostatečně zvážit možnost udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Tímto postupem správní orgán porušil nejen ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), ale i ustanovení § 34 odst. 1 správního řádu (důkazy, které si opatřil správní orgán, nebyly

úplně) a ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu (správní orgán nedostatečně objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí).

Stěžovatel krajskému soudu vytkl, že nevzal především v úvahu, že situace na Ukrajině, přes určité pozitivní změny, není ještě stabilizovaná. Není proto možné posuzovat jeho žádost o udělení azylu pouze prizmatem zpráv založených ve spisovém materiálu. I tak je ale ze zprávy o dodržování lidských práv zřejmé, že šikana v rámci výkonu vojenské základní služby zřetelně existuje, a to s vážnými dopady na psychiku postižených lidí. Z těchto důvodů, vzhledem ke svému tělesnému postižení, proto nemůže nastoupit vojenskou základní službu a dokonce se nemůže nechat ani odvést. Krajský soud proto vycházel z nesprávného výkladu ustanovení § 14 zákona o azylu, nedostatečně přihlédl k soustavnému porušování lidských práv na Ukrajině skupinami mafiánů a podcenil bezpečnostní situaci v této zemi.

Stěžovatel současně navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek, protože výkon rozhodnutí by znamenal pro něho nenahraditelnou újmu a odkladný účinek se nedotkne nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem.

Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky, v písemném vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele i na obsah vydaného správního rozhodnutí. Současně uvedlo, že důvody, které uplatňoval stěžovatel, nelze podřadit pod žádný ze zákonných důvodů pro udělení azylu. Stěžovatel žádal o udělení azylu, protože nechtěl na Ukrajině nastoupit základní vojenskou službu. Nastoupení vojenské základní služby je však povinností každého občana státu, kde je tato povinnost uložena zákonem. Snaha vyhnout se výkonu vojenské základní služby proto v těchto případech není azylově relevantním důvodem. Na Ukrajině však mohou být povolovány odklady vojenské služby ze zdravotních důvodů na různou dobu a trvalé zproštění branné povinnosti může být přiznáno jen na základě stanoviska vojenské lékařské komise, které je rozhodné. Humanitární azyl pak stěžovateli nebyl udělen proto, že na něj není právní nárok a nebyly proto takový postup shledány důvody zvláštního zřetele hodné. K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti proto správní orgán neshledává důvody a navrhl zamítnutí tohoto mimořádného opravného prostředku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 46 Az 107/2004 - 39, při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a jelikož sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti především dovozuje, že vzhledem k závažnému onemocnění horního patra z dětství a z toho vyplývajících postižení, se nemůže nechat odvést a nastoupit základní vojenskou službu, protože ze zprávy o dodržování lidských práv je zřejmé, že šikana v rámci výkonu vojenské základní služby zřetelně existuje, a to s vážnými dopady na psychiku postižených lidí a že by byl nepochybně obětí silnějších jedinců právě pro svůj handicap.

Nejvyšší správní soud nepovažuje tuto námitku kasační stížnosti za právně významnou z hlediska udělení azylu.

Nejvyšší správní soud již judikoval, že „odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49).

Sám stěžovatel v pohovoru uvedl, že hlavním důvodem žádosti o udělení azylu v České republice byla snaha vyhnout se vojenské službě na Ukrajině ze zdravotních důvodů. Stěžovatel tedy ani netvrdil, že by odmítání vojenské základní služby bylo spojeno s politickým přesvědčením nebo náboženstvím, nehledě na to, že nebyl členem žádné politické strany a nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod. Nejvyšší správní soud nemá žádné důvody pochybovat o tom, že by v ukrajinských ozbrojených silách neexistovala šikana (o tom svědčí i Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. 1. 2004, jež je obsahem správního spisu), která existuje v řadě armád, někde ve větší, někde v menší míře. Jakkoli je šikana zavrženíhodná, není sama o sobě oním důvodem, se kterým zákon spojuje udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu. Především tu nejde o „pronásledování“ ve smyslu tohoto ustanovení zákona o azylu, tedy o neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Stěžovatel při odchodu z Ukrajiny, motivovaným tvrzenou obavou ze šikanování v ozbrojených silách v důsledku svého zdravotního handicapu, tedy nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a ani mu nehrozilo pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku proto opodstatněně zdůraznil, že za situace, kdy stěžovatel nebyl ještě ani odveden, působí jeho výtky o možné šikaně a dopadu šikanování na jeho psychiku spekulativně. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že se stěžovatel ani nepokusil využít zákonných možností nenastoupit vojenskou základní službu z případných zdravotních důvodů (stěžovatel se na další zdravotní prohlídku nedostavil) nebo v důsledku výkonu náhradní vojenské služby, která byla na Ukrajině uzákoněna již v roce 1991. Ostatně i z Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. 1. 2004 též vyplývá, že existují možnosti podání stížnosti proti šikaně, kterou většinou využívají příbuzní vojáků základní vojenské služby.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za opodstatněnou ani námitku kasační stížnosti, v níž stěžovatel dovozuje, že správní orgán dostatečně nezvážil možnost udělení azylu z humanitárních důvodů podle ustanovení § 14 zákona o azylu a že i rozsudek krajského soudu vycházel z nesprávného výkladu ustanovení o udělení humanitárního azylu, protože nepřihlédl k soustavnému porušování lidských práv na Ukrajině formou vydírání skupinami mafiánů.

Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, uvedl, že „ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení“.

Pro úplnost se sluší též dodat, že podle usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 532/02, „na udělení azylu z humanitárního důvodu ve smyslu § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, není právní nárok a správní uvážení,

co do posouzení případu hodného zvláštního zřetele, se pro svou povahu z přezkumné činnosti Ústavního soudu, jakož i v projednávané věci rozhodujícího obecného soudu, zjevně vymyká“.

Jak vyplývá ze správního spisu, správní orgán zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Správní orgán vyjádřil svoji úvahu v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí tak „jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu podle ustanovení § 14 výše uvedeného zákona. Správní orgán se zabýval také zdravotním stavem jmenovaného a dospěl k závěru, že ten v současné době netrpí žádným závažným onemocněním. Rakovina horního patra, kterou onemocněl v ranném dětství, byla úspěšně vyléčena a jmenovaný v průběhu celého správního řízení neuvedl žádné aktuální zdravotní potíže. Správní orgán v případě žadatele neshledal žádný zřetele hodný důvod, pro který by humanitární azyl ve smyslu § 14 výše uvedeného zákona mohl být udělen“. Udělení azylu je tedy na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Jelikož správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení a v řízení před soudem ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu výslovně neuvedl.

Rovněž po věcné stránce nelze ničeho vytýkat ani krajskému soudu, který se v odůvodnění svého rozsudku zabýval problematikou humanitárního azylu a možnostmi soudního přezkumu. Krajský soud souhlasil se správním orgánem v tom, že v řízení nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu stěžovateli podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Správní orgán totiž uvážil možnost udělení humanitárního azylu, na který není právní nárok, avšak důvody zvláštního zřetele hodné pro tento postup u stěžovatele neshledal. Krajský soud opodstatněně uvedl, že nemohl tuto úvahu správního orgánu přezkoumávat z toho důvodu, že mu takový přezkum nepřisluší. Krajský soud proto pouze posuzoval, zda správní orgán v tomto směru soustředil všechny podklady, které mu umožňovaly o této otázce správně rozhodnout, a zda jeho závěr není s těmito podklady v logickém rozporu. Takové pochybení však shledáno nebylo, protože nebylo prokázáno, že by stěžovatel v současné době trpěl závažným onemocněním.

Ve světle toho, co bylo uvedeno, potom nemohou obstát námitky kasační stížnosti vytýkající krajskému soudu, že tento soud vycházel z nesprávného výkladu ustanovení o udělení humanitárního azylu, protože nepřihlédl k soustavnému porušování lidských práv na Ukrajině formou vydírání skupinami mafiánů.

Nejvyšší správní soud má za to, že se zcela mívá s obsahem správního spisu nekonkrétní námitky kasační stížnosti, které se týkají údajně nepřesně a neúplně zjištěného skutečného stavu věci, neúplných důkazů a nedostatečně objasněných důvodů, které správní orgán vedly k vydání rozhodnutí.

Z obsahu správního spisu vyplývá, že správní orgán po zrušení svého rozhodnutí ze dne 30. 5. 2003, č. j. OAM-11189/VL-10-P13-2001, rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 29. 4. 2004, č. j. 47 Az 686/2003 - 25, si opatřil pro své rozhodování ještě Informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 27. 1. 2004 a další aktuální informace o zemi původu z databáze České tiskové kanceláře, z nichž získal též informace potřebné pro rozhodnutí ve věci, které zapracoval i do odůvodnění svého rozhodnutí ze dne 18. 10. 2004, zejména

pokud jde o možnosti odkladu vojenské základní služby a možnosti náhradní vojenské služby. Z tohoto konstatování vyplývá, že nelze v žádném případě hovořit o tom, že by správní rozhodnutí ze dne 18. 10. 2004 vycházelo z neúplně a nepřesně zjištěného skutečného stavu věci, z neúplných důkazů a z nedostatečně objasněných důvodů vedoucích k vydání rozhodnutí. Není rovněž žádnou závadou, že důkazy v této věci jsou jen doklady, které jsou obsahem správního spisu, protože správní orgán ani z jiných důkazů mimo spis vycházet nemůže.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů došel k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2005, č. j. 46 Az 107/2004 - 39, není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst.1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože již rozhodl o tomto mimořádném opravném prostředku rozsudkem ve věci.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst.1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst.1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu